

Latweeschu Awise.

No. 41.

Zettortdeenā 8. Oktoberi.

1864.

Zaunas siunas.

Pehterburga. No sirds preeka par Leelwirsta Krohnamantineeka faderrinaschanohs ar Dahnu prinzeffeni Dagmaru wiffa Pehterburga sawus nammus puschkojuse un gaismojuse ar swezzehm un lampahm. — 29tā Septemeri wiffās Rihgas basnizās isfluddinajuschi to preezās wehsti un Deewam pateikdami noturrejuschi Deewa kaspofchanu. — Leelwirsts Krohnamantineeks isgahjuschā neddelā wehl bijis Kopenahgenē. Sweedru prinzis Dēkars arri nobrauzis Kopenahgenē Winneem labbu laimi wehleht. — Mufsu Keisers un Keisereene wehl ire Wahzjemnē Darmstättē, un Pruhfchu kehniusch 2trā Oktoberi pee Winneem turpu atbrauzis.

Augstais ministera kungs Walujew taggad bijis kahdas deenas Rihewā, tad nobrauzis Sitomirē, Beltā un nu, 150 werstes brauzoht pa jauno eisenbahni, atskrehjis Odeffas leelā pilfatā pee Melnas juhraas.

20tā Septemeri Pehterburgas Owangeliuma tizzigu lasarete fwinnejuše gohda swehtkus, ka nu jau 5 gaddus pastahw, kaut gan tai naw itt nelahds naudas kapitāls, bet tikkai zaur mihlestibas dahwanahm tohp us-turreta. 1859 daktera kungs Mayers to usfahzis, un taggad tur jau 671 flimnee apghadati tappusch; starp scheem 222 bijusch; no Widsemmes, Kursemmes un Jggauaufemmes, 125 no Pinaufemmes, 107 no Wahzjemmes, 147 no Kreewu un Kattolu tizzibas. Tas kungs lai jo prohjam to audfina un swehti.

Pehterburga. Keisers Wisaugstaki apstiprinajis diwi luhgshanas, kas Pehterburgas kaupmanneem dohs leelu labbumu, prohti: ka Pehterburgas kaupmanni warr cetahst leelu andeles naudas-banku, un ka winni warr tahst Newas uppes grihwā labbu ohstu un uppe isbaggareht 18 pehdu dšilli brauzamu uhdens zellu, tā ka ir leeli kuggi warr ee-eet ohstā.

Rihga. Pee Daugawas grihwās un seemas ohstas Rihgas kaupmanni 24tā Septemeri grunts akmini littusch; tahdam maschinu nammam, zaur kurra maschinehm pa dselses schlehnehm us fausu semmi warrehs uswilkt tohs wifeseelakus kuggus, kas ir islahpijami jeb pahrtahfami. Lihds schim tahdeem leeleem pahrtahfameem kuggeem bij ja-eet us swefchu semmu ohstahm. Schi teizama leeta maksahs 50 tuhstoschus rubufus.

Rihgas pilfats gribbejis nopirkt Dubbultu juhmallas grunti, ko Krohnis par 90 tuhst. rubl. gribbejis pahredoht; bet kad Rihdsineeki ne dohd wairak nekā 60 tuhst. rubufus, tad ministera kungs to naw apstiprinajis, un Dubbuliti paliks Krohnim.

Leischds. Skohdes pilfatina pee paschahm Kursemmes rohbeschahm ar ugguni 2 rijas aigahjuschas un tikkai ar leelu puhliu isglahbuschi Luttera basnizu un mahzitaja nammu.

Londone. Kahdas englischu juhdses no Londones un 4 englischu juhdses no Belwitscha, kur maktigi pabrhki un weetas kur tahfa un arri glabba wiffu to, kas wajjaga pee Entantes kara-kuggu un kara wajjadschahm, kur dauds tuhstoschu zilweki strahda un par

daudf milljonu rubukeem sakrahtas farra-leetas un schaujamas leetas, — te irx tai starpā leelais pulwera pabrihks Belwedere. Notizzis tāpat kā Pehterburgas pulwera fudmallās un, ne sinu zaur ko, pulweris eedesees un ar tahdu breesmigu spehku un spehreenu spehris un sprahdšis, ka ne meen wissa Londone satrizzinata, bet lihds 50 juhdschm wissapfahrt to spehreenu mannijuschy un daudf weetas dohmajuschy, ta effoht semmes trihzeschana! Laiwās us uppes un magasibnē bijuschy 150 tuhst. mahziniu schaujama pulwera, bet zil bijis tai ohtrā pulwera tohri, kas arri goisā spridšinahts, to ne sinu. Arri wehl nebuht ne warr sinnaht, zil to zilweku, kas breesmigu nahwi ar to redsejuschy — jo tikkai kahdus 10 miruschus un kahdus 10 sadraggatus zilwekus atradduschy. Laiwās un laiwineeki un zitti strahdneeki un leetas, kas tais weetas bijuschas, kur kas pulweris spehris, tā fashchibdufchas, ka ne sinas nei drufkas ne atliffuschas. Tais leelās kuggu un farra-leetu magasibnēs, kas 4 enlischu juhdses tahdu, atskrebjuschy til daudf deggofchu papihru, ka biruschy itt kā kruffa. Ar leelabm mohkabhm tikkai schihs weetas isglahbuschy no uggans. Ja to ne buhtu eespehjuschy, tad nelaine un slahde neisteizama leela buhtu notikkuse un Enlantes kuggu spehku apgahdaschana us reisi buhtu ispohtita tappuse. Nopohstitas weetas breesmigi isskattahs un Londones laudis ar eisenbahni un laiwahm pa tuhstoscheem nofkrœen schihs pohsta weetas redseht.

Wihne. Ar meera derrefchannu taggad gan eet labbaki, jo Dahni lehnaki palikkuschy un Awises fakka, ka pee galla warreschoht kluht. Dahni padodahs Wahzsemneeku padohmam un walšis mantu nu griboht dalliht ar Slehswigu-Dlsteini — arri 9 millj. dablderu parradu masal griboht Slehswigai-Dlsteinei uslikt. Tad nu warrbuht scho leetu ahtraki beigš. Arri tā rahdahs, ka pasteigfrees ismelleht un spreest, kurrām japaleek par Slehswigas-Dlsteines waldineeku; ir par to andeles un tullas beedribu starp Wahzsemmes walštim un starp Sprantschu semmi Wahzsemneeki faeet weenā prahtā. Bet nu behdas un galwas grohšifchanas ar to jaunū kuntrakti, ko Napoleons notaisijis ar Italiu, ko neweens ne bij ne gaidijis ne zerrejis, bet ko schee itt kluffu sawā starpā norunnajuschy un kā likkumu eezehluschy. Gefahkoht wiffi dohmaja, Napoleons to effoht tā darrijis Pahwestam par labbu un prett Italias kauschu prahtu, kas tihko pehz Rohmas pilfatu un ar warru to grihb zelt par Italias walšis galwas pilfatu un par lehnina mahjokli, un tadeht Turines laudis arri tuhda iszehla to dumpi, tā kā scho sinu bija dabbuschy. Bet nu Napoleona ministers rakšijis grahmatu Pahwesta un ir Italias ministereem par schihs kuntraktes isschajstschannu, un no tahs

illatris kā ar azzim warr redseht, schi notaischana Italai par labbu, bet Pahwestam un Gistreikerim par behdabm. Jo gan spreeduschy, ka 6 mehneschu laikā Italias lehninam buhs eet mahjoht zittā leelā pilfata un ka Italias walšis laudim ne buhs Rohmai ar warru uskrišt, un arri buhs prettim turretees, ja sweschineeki un zittu walstu spehks grihb panemt Rohmu — bet arri spreests, ka 2 gaddu laikā Napoleonam saws farra-spehks, — kas kahdus 16 gaddus jau stahwejis Rohmā un Pahwestu pasargajis no wisseem eenaidneekœem, — no Rohmas ja-aiswedd mahjās. Pa tam Pahwestam pascham buhs sagahdatees tahdu farra-spehku, ka pats tad warr pasargalees no eenaidneekœem, bet tahdu spehku lai ne eetaisa, ka Italai buhtu no ta jahihstahs. Tad nu prohtams, ka Pahwestis to ne spehs ne muhscham, un ka, tikko Sprantschu farra-spehks no Rohmas buhs isgahjis, wezœee Pahwesta eenaidneeki un dumpineeki paschā Rohmā, — kas jau senn deenabm us to gluhu Pahwestam atnemt wiffu laizigu walsti un waldischannu, — til tuhda dumpi zels — waldischannu panems Pahwestam un tad Rohmu padohs Italias leelai walštei. Us to jelle arri Garibaldis aliajch tihklojis un wehl tihko un tadeht to dumpi zehla, kurrā Garibalda kahja tā tappe fashchauta, ka wehl klibbodams klibbo. Ja tas tā Italai ar Rohmu isdohtohs, tad ir prohtams, ka wiffa Italia gahstohs us Weneziu, grihbedama to Gistreikeru keiseram panemt, un tad atkal breesmigs karsch buhtu kahjenē. Ar to nu Gistreikereem taggad leelas behdas!

Amerikā Seemelneekœem taggad labbi isdohdahs, jo lahgu lahgabm wehrgu-walšneekus fakahwuschy, Karli, kas bij eelauses, aisdšinnuschy atpakal, tam dšennahs pakal un nu Granta spehks staidšahs us wehrgu-walšneeku galwas pilfatu Richmondu un jau tuwu klahst stahwoht. Wehrgu-walšneeku presidents pawehlejis, ka itt wisseem wihrišchœem no 16 lihds 50 gaddu wezœem tuhda ja-eet farra. —

Wahzsemme. Muhfu Krohnamantineeks no Kopenahgenes 2trā Oktoberi nobrauzis Darmstättē pee muhsu Keisera un Keiserenes. E—j.

* Indus swehtki Miht-Indiā.

Indus tauta no 14ta Juhni lihds 6to Juhli swehtijuse sawas paganu tizzibas swehtkus, zaur ko atkal daschi no schœem mahnu tizzigeem laudim fewim gallu darrijuschy. Kamehr Britanias waldischana us winnu darbeem kuhko, jau daschas negantibas beiguschahs. Atraitnes, kam wihri miruschy, taggad wairs ne fadedsina, kā preekschlaikos mehdsā darriht; un ja waldischana buhs isdewees tā eerikteht, ka dumpis ne iszehlahs, tad arri aisleegs, ka schœe tumschy laudis

aplami tizzedami fewi paschus ne nonahwejahs. — Schee winnu swehtki eesahzohs 19tä Zuhni. Wispirms winni sawu leelo deewelli „Schuggernau“ masgaja, un beidsa tohs swehtkus trihs leelus swehtkurattus us sawahm weetahm aishweddoht.

Zuhni mehuescha deenas tai widdü naw wis laipnigas swehtku deenas, jo tad tur bij 35 grahdu leels karstums, semme appatsch lahjahm dedsa lä karsta lawa, kas no ugguns kalna istekk, un zaur to leelu lauschu barru gais palikka pawissam sawads un newesselig. Bet schee par to neneeka ne behdaja, jo us scheem swehtkeem no dauds juhdschm tahlu bij sanahkuschi kahdi 10 tuhft. wihri, seewas un behrni. Schohs swehtkus sawam deeweklim Krischnam par gohdu pawaddija kahdas neddelas. Preekschâ gabja kahdi wihri, kas ihsti lä blehschi isslattijahs, ar sudraba speekeem rohla, tad gabja swehtku preekschneeki jeb tee, kas tohs swehtkus pa kahrtai wadda, un schee to lauschu barru atgairaja, tad nahza musikanti, preesteri un beidscht tas deeweklis Krischna, mass neghligs ar daschahm pehrwehm nomahsehts ehms. Schis sehdeja us augsta sehdekla un pahrwilts drahnas jumts sargaja winna swehtu galwu no faules karsteem starreem. Winnam pakkal gabja tas lauschu bars un ar leelu trohksni scho pawaddija lihds kahdai weetai, kur jau dauds Brahminu winnu atnahchoht gaidija un kur arri zitti deewelli jau bij nostahditi. Weens no scheem deewekkeem bij isteeepis sawu rohku. Schis bij pats Schuggernau deeweklis, kas ar sawu isskeptu rohku fanehna tahs dahwanas, so laudis winnam pasneedsa sawam deeweklim uppuredami, — un tilko winna rohka bij dahwanu pilna, tad preesteri to tuhda istahschoja. Tä winni isgu laiku uppureja, bet tad beidscht masak dahwanu dewa, tad preesteri laudis stohsteja, schee sahka neganti kleeht, ap to bahrgu deewu atskanneja musihkis, un tad atkal dewa dahwanas baggatigi. Atkal pehz kahdu briedi schee preesteri nehma uhdeni no Ganges uppes un laistija us sawu deewu. Tä bij Schuggernau deewekla masgachana, pehz so laudis atkal baggatus uppurus dewa; jo schee fakta, kad winnu deeweklis masgahs, winna gars tohpoht ittin laipnigs. Pehz tam schohs swehtkus swehtija dauds deenas bes nekahdahm tizzibas leezibahm; tomehr schee swehtki ne tappa tä pa gohdam swehtiti lä Siropâ swinn swehtkus, bet pehz tumshas Aftas tautas eeradduma. Indus laudis tad ehd, dserr un plihke, un ir tahdas besdeewibas darra, fo schè ne warr peeminneht.

Treschdeena pehz tam bij ihsti jabrihnahs par winnu swehtku swehtschanu, jo tai deena wehl wairak lauschu fahstrehja nekä eesahchoht bijusch. Wallu wallas bij firgus bohdes uszettas, kur pahrdewa daschadas no

zuffura taisttas ehdamas leetas, wissadu sibku prezzi un masas deewekku bildites. Laudis spehleja un ehromojahs daschadi, taistija skunstes, danzoja un preezajahs bes galla, itt lä buhtu pawissam ahrprahta. Bet augstu pahri pahri wisseem laudim bij redsami tee ratti, us kurreem abbi Schuggernau deewekku bildes sehdeja. Schee ratti irr 60 pehdas augsti un tohti smaggi; wirsä dauds un daschadi apmahleti deewekki uskrauti. Ratti us ehkas wihsi buhweti un irr 4 tahschu augsti, kur arri leels bars Brahminu ar saweem draugem fahsch. Tadeht warr dohmaht, lä schee ratti gan buhs deesgan gruhti wehkami, un lai dauds wilzeju warretu eejuhgtees scheem ratteem irr tohti garras strenges peetaistitas. Bija pehz pufssdeenas pulksten tschetros, kad pirmu rattu augschgallâ musihkis atskanneja, tad scho leelu deewelli, kas farkanas drehbës bij apgehrbts, lä balka gabbalu uswilka ar strikkeem paschâ augschjâ tahschâ; un pehzak wehl til dauds deeweklus uskrahta, zif ween warreja. Laudis preeksch deewekleem klannijahs un us Brahmineem metta pulkes un krohnus. Pehzak rattu preekschâ aishuhdsä baltus un fillus firgus; us latra sirga sehdeja weens Brahmins; bet tahs strenges jau bij tuhstoschas rohkas fahchrushas. Tai azzumirlli wissi speedahs un kleebsä lä besprahtigi, jo ratteem gadda laiku us weetas stahwoht ritteni bij til dsillu semmè egrimmuschu un parleeka spehka waijadseja, fahmehr eespehja no weetas pakustinaht; tomehr pehz leela puhlina isdewahs. Beepesti wissi apluffa, bet täpat nejahuschu atkal eesahka kleeht, jo ratti apstahjahs — kahdi zilweki bij mettuschees appatsch rattu ritteneem. No rattu appatschas iswilka kahdu wezzu seewinu, kas breefmigi bij fadragata un weena kahja gandrihs no meefas noranta; wehl ohtru, ir treschu iswilka, kas bij fahspeesti, fahplohiti, pufsmiruschi woi jau nomiruschi. Wehl diwi gulleja rattu preekschâ, kas arri tizzeja zaur tahdu nahwi muhschigu dschwoschanu mantohht; bet schohs ittin weffelus israhwa un tee eesfrehja lauschu druhsmâ. Tad atkal brauzä prohjam. Woi wehl kahdi fewi us tahdu wihsi nonahwejuschees, ne effohht ihsti sinams; jo polizejas sinas dohd, zif zilweki newilschi nahwè krittuschu. — Tahdi irr ta leela Schuggernau deewekla swehtki! Waldschana grihbhoht schohs swehtkus aisseegt, bet tä, lä zaur tam dumpis ne izeklahs. —s—n.

Par dsimtu mahju pirkshann Widsemme.

(Sattrees 40tä Art.)

Scho wassar Ruhjenes draudse Arras muishas mahjas no Strihl leelunga mantineekem par dsimtu pahrdohsas. Zapreezajahs par scho lungu gohda

prahtu, ka arri fchee fawas mahjas naw fweſcheem, bet teem paſcheem Arras muifchas fainneekem pahrdewuſchi. Kai laffitaji zil nezil nopraſtu, zil leelas

mahjas un par kahdu maſſu tahs pirkas, tad fche arri mahju leelumu un winnu maſſu peleeku flaht.

Mahju wahds.	Dahlderu un grafchu leelums.	Mahju maſſa.	Pirzeju wahds.
1) Arras muifchas leelunga Striht mantineeki, Ruhjenes draudſe.			
1. Kalna Schaggat	31 39 6 tuhft.	286 rub. 66 kap.	Nikkart Grinwall, Arras muifchas ſemneeks.
2. Leijas Schaggat	32 61 6	535 " 55 "	Jahnis Gend, Arras muifchas ſemneeks.
3. Kalna Waggal	24 71 4	957 " 77 "	Jehlab Mohr, Arras muifchas ſemneeks.
4. Leijas Waggal	23 35 4	677 " 77 "	Jahnis Kaſka, Arras muifchas ſemneeks.
5. Behrfon	23 53 4	717 " 78 "	Ahdam Schaggat un Jahnis Behrfon, Arras m. ſemn.
6. Luffa	30 70 6	155 " 55 "	Jndrik Gend, Arras muifchas ſemneeks.
7. Burpaffat	19 24 3	853 " 33 "	Leonhard Martinfenn.
8. Ahbel	23 19 4	642 " 22 "	Leonhard Martinfenn.
9. Willaſt	15 54 3	120 " — "	Guſtaw Stalliht, Arras muifchas ſemneeks.
10. Ungſche	30 89 6	197 " 77 "	Jahnis un Guſts Kull, Arras muifchas ſemneeki.
11. Kalna Solter	25 56 5	124 " 44 "	Ahdam Kirſchfeld, Arras muifchas ſemneeks.
12. Leijas Solter	23 54 4	720 " — "	Jndrik Wittang, Arras muifchas ſemneeks.
13. Behwer	24 51 4	913 " 33 "	Guſts Kahrklin, Arras muifchas ſemneeks.
14. Labrenz	33 19 6	642 " 22 "	Samuel Mohr, Arras muifchas ſemneeks.
15. Kalna Kullin	26 60 5	333 " 33 "	Ahdam Mohr, Arras muifchas ſemneeks.
16. Leijas Kullin	23 75 4	766 " 66 "	Maria Schwarz, Welken muifchas ſemneeze.
17. Jaun Silli	18 74 3	764 " 44 "	tai paſchai Mariai Schwarz.
18. Bezzi Silli	27 67 5	548 " 88 "	Jndrik Ulpuſ, Arras muifchas ſemneeks.
19. Luzz	21 75 4	366 " 66 "	Jehlab Mohr, Arras muifchas ſemneeks.
20. Kappe	26 40 5	288 " 89 "	Johſt Pohdneek, Arras muifchas ſemneeks.
21. Kalna Urga	31 14 6	231 " 11 "	Jndrik Ulpuſ, Arras muifchas ſemneeks.
22. Leijas Urga	14 61 2	935 " 56 "	Jahnis Mohr, Arras muifchas ſemneeks.
23. Behrſe	30 83 6	184 " 44 "	Jehlab un Benjamin Difoehn, Arras muifchas ſemneeki.
24. Dtti	24 31 4	868 " 89 "	Jahnis Spalte un Ahdam Gend, Arras muifch. ſemn.

2) Jaunas muifchas leelunga Pander, Kaunas draudſe.

1. Lullehn lihds ar Grufde	44 4	Zil pirzeji maſſajuſchi,	Jehlab Grinberg.
2. Lohdes lihds ar Pahwu kalnu	31 62	tas naw ſunnams.	Dahwis un Pehter Gailiht.

3) Rappines un Wobs leelunga Siwers, Rappines draudſe.

1. Silgas	28 12 2 tuhft.	800 rubl.	Mikkelis un Pehteris Griggolſohn, Rappines m. ſemn.
-----------	----------------	-----------	---

4) Bilſkmuiſchas leelunga zur Mühlen, Smiltenes draudſe.

1. Jaun Skirbas	36 —	Zil pirzeji maſſajuſchi,	Jahnis, Jehlabs un Jurris Waldehn.
2. Leijas Kelpas	21 15	tas naw ſunnams.	Jehlabs Knoſtenberg.

Tà tad Widſemne arweenu wairak leelungi fataiſahs wiſſas fawas mahjas par dſimtu pahrdohht un tadeht to wiſſeem dſurdohht un ſinnohht zaur gubenements awiſeſm iſſluddina. Mahju ſemme no muifchas ſemmes teel pawiſſam atſchirta, tà ka muifchai ar pahrdohhtahn mahjahm naw wairas nekahda dalka. Ne ſenn Widſemmes gubernements awiſes iſſluddinaja, ka 83 muifchneeki wiſſas fawas mahjas grihbohht pahrdohht. Daſcham no fcheem irr ittin leelas muifchas ar

50 un wairak mahjahm. Mahju pahrdohſchana wiſſe-ahtraki tai Widſemmes gabala us preeſchu eet, kur Jggauni dſihwo. Mahjas pahrdohht:

Lehrpates aprinki	36 muifchas,
Behrnawas	" 9 "
Rihgas	" 7 "
Jehſu	" 2 "

Reddus.

Waffar no rihta wehl smihloja; pa nakti bij labš fallelis, leddus bij us uhdena. Scho waffaru atkal lectus ausu weddejus fabrihdeja. Mehs fawā semmē gan ar tahdu buhschanu effam apradduschi. Bet tahdās semmēs, fur laudis no falla neneeka ne sinn, tur winneem buhtu bijis lo brihnitees. — 1846tā gaddā pirmo reisi kahds Amerikaneris ezerrejahs leddu us Batawiju nowest. Batawijas pilfats peederr Ollandereem un rohnahs us Jawas fallu, pat kahrstā semmes johstā, pee Indijas. Tē pilfatneekem bij lo brihnitees! Zitti schkitta to leddu glahsu effam; zitti, rohku peelikluschi, fauze, ka deggoht. Taggad deewsgan jau ar leddu eepasinnuschees un dikti ween winnu eemihlejuschi. Leelu andeli ar winnu lohpy, un aplam neweens trakteeris naw bes winna. Bet semmes laudim winsch wehl arween par leelu brihnumu. Ne senn kahds kungs no tahm apfahrtejahm muischam, pasmeeschanahs deht fuhstija diwi sullainus, trescho peelizzis wehl par usraugu, us Batawiju, lai winnam pahneff leddus gabbalu. Bij pat kahrstais deenas widdus laiks. Papreefsch jau kungs ar to leddus kuptschu bij norunnais, ka to leddus gabbalu plikku eeseeschoht strikkōs, un peelahrschoht pee lohka, lo tee sullaini, kates gallā, liss us plezzeem. Bij kahda juhdsā no pilfata lihds muischai. Usraugs gahja blakku, to dahrgu mantu waktedams. — Wihtri pahrnahze mahjās — bes tahs mantas! Tikkai tas lohks un tee strikki bij atlikluschi. Behdigi winnai nahze fawa kunga preefschā. Kungs, dusmigs islikdamees, prassija, fur ta manta paliklusi, lo winneem lizzis pahneff. — „Pateesi, mihlais kungs, to ne sinnam pateisi!“ fazzija schee, fahihjuschees bet itt weenteesigi. „Mehs winnu tā waktejam, un tā waktejam! Mels tohs strikkus arween jo zeeti sawillam! Bet winna mums it slesstu, slesstu — ka pamukka, tā pamukka!“ — Brohti, tas leddus tai kahrstā faule bij iskuffis.

Wehl. Kahdam wezzam Nehgerim gaddijahs seemas laikā ar fuggi us Ollandiju athraukt. Uegahja weenu nakti ahtri leels fals; fuggis ohstā eefalla, Sabihjees wezzais no rihta stahstija kapteinam: „Uhdens nohst! pawissam nohst! nemas wais ne kust! it it stihwō!“ — „Nu, nu,“ pasmehjahs kapteine. „Naw wis nohst; winsch tikkai gull. Peeleez tikkai kahdu uhdena gabbalu kahdā traukā pee krahfus; gan winsch atkal atdshwōsees!“ Tā tad arri bij. Par tahdu brihdi wezzais atkal it preezigs stahstija kapteinam: „Zuhju taisniba! Uhdens naw wis nohst! Uhdens atkal dshwō! Uhdens atkal teff!“ — Behz tam fahka snigt. Atkal bij wezzitim lo brihnitees. It bailigs winsch eesauzahs: „Leetus samaitajees! pawissam samaitajees! it balts palizzis, it balts!“ —

Sazihš zits lassitais: „Tas laikam bijis kahds multitis!“ — Bet nē! Tas kapteine, no kurrea raksteem schohs stahstus esmu isnehmis, leezina, ka schis nehgeris it gaischs zilweks bijis, un wissu tulihst it labbi faprattis, lo winnam isstahstijuschi. Bet nesfoblatam zilwekam, pirmo reisi tahdas leetas eeraugohst, no kurreahm muischam neneeka ne dsirdeht ne bij dsirdejis, tam jau irr lo brihnitees. —

Neatraidams weefis.

Reisneeks no augstas kahrtaš, kas pasauli gribbeja redseht un ar flaweteem zilwekem dabhuht eepasihtees, gribbeja ar to isflawetu Pruhfchu kurrea-waddonu generalu Blikkeru runnaht un liskahs sewi pee ta zaur namma sullaini peemeldetees. Blikkeram arween bij dauds darrischanu, tadeht tam laiks bija lohsti dahrgs un scho sweschineeku negribbedams peenemt liska atfaziht, generals ne effoht mahjās. Sweschineeks sullainim us tam atbildeja: Es sinnu, generals irr mahjās un mannim itt nohtigi ar winnu jarunna. — Sullainis atkal gahja pee generala, tam to teift, bet tas ne gribbeja un ne gribbeja ar to sweschineeku eelastees un liska tam atkal faziht, ka generals effoht flims un tapehz nekahdus weefus ne peenemmohst. Us tam sweschineeks teiza: Sakkeet generalam, es esmu faprattigs dakters un paschu laiku atnahzis generalam palihdseht.

Blikkers nu palikka dusmigs par to, ka sweschineeks til lippigs un, lai sweschineeks no winna atstahdu, liska tam faziht: generals effoht nomiris. Bet tas ne liskahs meerā un usstahja sullainim, winnam generala lihki rahdiht.

Nu generals sweschineekam liska eenahst un eefsch winna atradda tahdu gudru un patihkamu gehda wihtu, ka winsch to luhdsā atkal pee winna atnahst, lo tas arri darrija, kamehr winsch Berlinē usturrejahs. — 3—i.

Zella sinnas no Kaukasias.

V.

No Dones uppes us Wolgas uppi, — tad Nischni-Nowgorodi.

Dones uppi ar saweem kasakeem*) atstahjuschi, atbrauzam tai 14tā Mei febbā waffarā Zatzin pilfatā, kas us Wolgas uppes augsto krasu labbā pussē stahw,

*) Kasaki — tee ischalli un iswurigt kurrea-wihtri us saweem no usstaitas prateem sirgeem — gan wisseem lassitajeem buhs passihami, bet dascheem derrehs sinnaht, lo sche peeminneschu. Kasakus pehz wāru dshwōs weetas eedalla: 1) Donsu, 2) Urata un 3) Ischemomorsku jeb Melnas juhwas kasaks. Tas wahds „kasak“ nosihme Kasas-Kreewusenmes walledā „brihw zilweks.“

un tai 16tä Meija usnehmam Astrakanes leelä damp-
fuggi sawu zellu us Siropas leelako uppi, leeluppi
Wolgu, kuru winnas krasnallu apdshwotaji ar
„mahtes“ wahrdu gohda, tadeht ka no winnas un
zaur winnu teem neisteizjams labbums zekfahs. Tai
wakkara, kad Zarizina nokluam, wairs ne, bet ohtra
rihta dabuju leeluppi Wolgu — sawa plattumä —
no augsta krasna aplushoft. Trihs gaddi atpalkat pee
Tweres pilfata us dshu zekfa tilta jau biju Wolgai pahri
brauzis; bet tur winna wehl, tä falkoft, behna
schubpust guft, tillai kahdas 100 affes irr platta,
starp 500 pehdu augsteem krassteem. Bet schè pee Za-
rizines, kur jau tezzedama augtin peaugusi, te winna
jau leela. Weenä puffè stahwedams, ohtru krasna bes
shkera knappi schur, tur warr nomanniht. — Bet
kur tad winnas dshintene? Ta irr Tweres gubernementi,
Waldai semmös kalnös, mellejama. Un kad ta zaur
dashceem maseem esereem kahdas 6 juhdses tezzesuse,
tad isplefchahs Wolgas eserä, kurra malla semma un
purwaina. Wolgas uppes garremäs istaisa no dshuma
rehknahts 500 juhdses. Winna sinnamäs tahdu garru
zellu tezzedama dauds masas un leelas uppes uinemm.
Tahs leelakahs no wiffahm irr diwas: Otkä un
Kama. Pitmeja 200 juhds. garra, jau pee Nishni-
Nowgorodes Wolgä ee-eeet, un ohtraja, 236 juhdses
garra, 11 juhdses Kasanas pilfata leijas puffè, no
Ural-kalneem nahkdama Wolgä eegahschahs. — Zarizinas
pilsata augschpuffè no Wolgas atschkirahs weens
elkonäs, ko „Aktuba“ nosauz. Bluhdu laikös Wolgas
plattums schinni weeta isnes 6 lihds 7 juhdses. Pee
Astrakanes pilfata, kur Wolga wairak ka 8 elkonäs
isschirdamahs un dauds dauds fallas istaifidama Kas-
pikas juhra eegahschahs, tur winnas elkon 30 juhdses
plattuma ainnemm. Wolgas labbais krasns gandrihs
wifszaur irr augsts un stahws, bet kreisais irr sems
un smilktains, dashas weetas arri sablains.

Prett Wolgas straumi us Nishni-Nowgorodi brau-
zohht pirma weeta, kur apturrejam un malku un zittus

Kasak stahw appafsch fawtschahs waldfchanas. Winna leelo
waddonu, ko paschi cewehl un augsts deiseres awshirina, nosauz
„Ataman job Oman.“ Kasra laika wiffceem wibrifschceem, kas
ween warr cerebifschus panest un sirgä fehlces, kasra ja-eeet; bet
meera laikös winni tohy mahjä laisti; tillai kahdas regimentes
arween deenestä paleef. Mahjäs winni ar jatt, sweiju, lohvu
audschchanu un semmes kohschchanu darbejahs. Donstu kasak tee
pabrakee, winni strahogi, niht labritow un flaidritow, un dub-
schigä kareotaji. Urali kasak tee baggatee, bet Tschernomorsku
kasak eemht dserfchanu un flidumu, tadeht winnu dshwofchanä
frohdbas truhtri un dasha pahriteigshana abtras dutmäs no-
leefahs. Schis peeminnetäs trjäs kasaku semmäs winni leelos
pulkös atrodahs; bet bes iam mehäs winnas masakös skaitlös
fehpa airohdam, kur winni jaw femm us dshwi nomettufchees.
Ad sawä l. nodakä stabilijam pee Terkes uppes winni arri
dshwo. Tohs nosauz Grewenku kasakus, tad wehl isschirram
Orenburgas un Sibirijs kasaki. Wiffu kasaku skaitl löhpa reh-
knobt, isnaht lihds 600 tuhtri. —

passascheerus (lihdsbrauzes) usnehmahm, bij Kami-
schines pilfats us Wolgas labbas puffes kalta krasna
augstä weeta. No schè lihds pat Solotojes meesta
labbas puffes stahwais krasns irr no kalka. Kras-
malla tä isflattahs, itt ka no nodedsinateem keege-
teem ar zilweku rohkahm buhtu usmuhreta. — Bet
zil raiba un mohdriga dshwe us Wolgas uppi! Jau
us Dones uppi azzihm un dohmahm bija dauds darba,
bet kas irr Dones braukums prett Wolgas zekfa!
Jo kur pastahwigi wairak, ka pufstrescha simta damp-
fuggi ween (bes jitteem kuggeem, ko sebbak peemin-
nesim) brauka, no kurree 100 kuggu passascheerus
ween wedd, tur gan arri „Ziwlises basaris“ sawadä
wihse redsams. — Un zil tur braufschana schkirahs!
Mehs stunda nolaidahm 3 juhdses. Un woi tad
dahga malka?! Prasti laudis 3schä klassè brauzohht
malka tillai 20 rubl. par 300 juhdschm; 2trai klassèi
sinnamäs 40 rubl. un 1mai 70 rubl. jamalka.

Bet bes tahs dashadas prezzes un bes teem tuhfto-
schu tuhftoscheem passascheereem, kas pahr Wolgas
uppi schubpodamees sawu zellu nosaiga un sawu
grassi patchra, wehl sawadäs pelns uppineekeem no
paschas Wolgas mahtes atlezz, prohti zaur sweiju.
No dauds un dashahm siwju sortehm, ko no Wolgas
sweijo irr fewischli peeminnamas Wolgas filkes, ko
„beschinkes“ nosauz. Tahs no Merz mehnescha wid-
dus gandrihs lihds Aprita beigumam leelos barrös
prett Wolgas straumes nahstös eet. Tur tad winnas
sweijo, eesahla un dashas arri wehl schahwe. Kami-
schines pilfatas leijas puffè redsejam tahs sweiju ehkas,
(watagen sauzam), kur winni sawu puhlina algu no-
kohpi t. i. winni tur filkites sahla, jeb schahwe, jeb
warra katlös no winnam trahnu istause.

Ta leelaka sweija irr Astrakanè. Pilschas, ka
sweijotas, beschinkes Astrakanä malka 6 lihds 8 gulschi
par 1000 un sahltas 7 lihds 8 rubl. bet Nishni-
Nowgorode 16 rubl. par tuhtri malka. Tai gaddä
1861 effohht no Astrakanes us Nishni-Nowgorodu is-
weddufchi 35 millijonu filku un 200 tuhtri. birkawas
zittu siwju.

Bet tur dauds sahls wajaga? — Sinnamäs arri
wajag dauds! — Bet ta irr arri sawada sahls, ar
ko schihs „beschinku“ filkites sahli. Sahlei, ko no
Kaspikas un Eltones esera nemm, effohht ruhftfahls
(Bittersalz) klahht. Tadeht filku sahlschanai negeld;
bet 70 werstes sahlu no Tscherni-Zar — paschä
steppè — preefsch gaddeem atroddufchi semmè — sahls
miggu — pee Tschaptschatschei (tas wahrs nosihme
Talaru wallobä: „Zehrtfahli) is ka taggad itt flaidru
sahli rohfoht un to preefsch „beschinku“ sahlschanas
bruhlejoht. Schi sahls flaidra isflattahs ka leddus
un naw wiffai dshiki semmè mellejama. Sinnamäs,

no semmes effoht gruhtaki schi sahls israkt, ne ka no esereem issweijocht. Tadeht arri augsts Krohnis par scho sahli 7 kapeiki par puddu masal akzihsi nemm la par to zittu sahli, prohti tikkai 20 kap. fudr. par puddu. No Sosnowkas lihds Saratowai Wolgas labbaiz krasjs paleel sems un azzihm parahdabs lihdsena steppe. Zauru nakti brauzocht mehjs ohtra deena pufedeenas laika notappam Saratowâ. Schim gubernements pilfatam leelaka dalla nammu irr no lohka paretti zits no zitta buhweti, kuru starpâ daschs leels muhra nams atrohdbabs. Schê stipra andele. No Saratowas isbraukuschi, apstahjamees aprinka pilfatâ Wolksâ, kam daudf prahwas muhra ehlas, fo kahds brandwihna pekters (rentneeks) lizzis buhwet. Wolksai pretti, prohti: us kreiso krasu eesahfahs garras rindas Wahzu koloniju, kas preefsch 100 gaddeem eegruntetas; effoht pahri par simtu koloniju ar 200 tuhft. eedfihwotajeem; bet winnu labbklahschana ne peenemahs, jo driht masumâ eet; ar sawu tabakas audschanu, apstrahdashanu un eepaffaschanu teem pee wezza nekahrtiga eeradduma pastahwedameem nebuht ne pawihft. — Saules swezzes tē arridsan leelâ pulkâ tohp audsetas — preefsch eljes. Tahlaki brauzocht fasneedsahm Balakowas meestu, kas Wolgas kreisâ puffē starp tahs no steppes nahldamas Irzis uppes un starp Wolgas atrohdbabs. Schinni weetâ tohp labbiba no ta apgabbala sawesta un barkas us Ribinsku un Nischai-Kowgorodu aiswaesta. Pee aprinka pilfata Kwalinski redseju tohs leelohs krihtakalnis, kas Wolgas krasmallēs bija. Aprinka pilfatam Siwram blakkam muhu dampfluggis usskrehja us fellumu. Tadeht tappa enkurs leijas puffē labbi patahku ismests un fuggis kkuâ atpakkal rauts. Pee-tikka arri passascheereem rohkas un spehkus pee taumas peelikt lihds fuggi atswabbinaja. Tai 19tâ Maijâ rihtâ apturrejam pee Samaras pilfata, kas Wolgas kreisâ puffē un fo gan warr par to smukkako muhu Wolgas zellâ nosaukt. Pee Samaras Wolgas uppe leelu lihsumu prett rihteem mett, zaur fo leelu puffsallu labbâ puffē istaifa, kurras leijas dalla lihdsena un angliga, bet augstas dalla iszellahs prahwas kalnu rindas „Sigulew“ fauzamas, us kurrehm dailli kohki aug. Schee kalni no uppes uslubfojocht gauschi jauki isslattahs. To rindu augstakais kalns irr Stawropoles pilfatam pretti. (Schis naw wis Kaukassias gubernements, bet zits, prohti Simbirskas aprinka pilfats; sflattees Siropas lantahrtē.) Arri Wolgas kreisâ puffē kalns iszellahs ar wahrdu Zarew-Kurgan, no ka wezzu deenu teikas tahdas sinnas daudsina: Kahds Tatarulans (leelstungē) effoht kahdreis schē ar sawu karra-spehku apmettees un pawehlejis saweem karra-wihreem, katram sawu zeppuri pilnu

semmes atnest un weenâ kaudsē fabeht, un no tam Zarew-Kurgan kalns effoht usmests. Wolga scho minnetu kalnu starpâ sakneebta; winnas plattums schai weetâ tikkai 2 werstes, bet dsillums 12 asses, un straume leela, tã tã muhsu dampfluggis elsdams un puhsdams prett winnas zihnijahs.

Swehtdeen, tai 20tâ Maijâ fasneedsahm gubernements pilfatu Simbirsku, kas irr augstâ weetâ us labbo krasu. No leelupes us pilfatu irr leela kahpschana prett kalna; slihta laika deht ne warreju Simbirsku tuwak apluhkoht. Bijam zerrejuschai tai paschâ wallarâ tai wezzâ slawenâ pilfatâ Kasanē nokluht; bet ne tappam wis ta negaifa deht; wajjadseja mums enkuri ismest un pahrgulleht us Wolgas, tai weetâ, kur leela Kamas uppe ar Wolgu saweenojahs. Pah Kamas uppi Sibirijas un Kihnas prezze ar fuggem atnahf. Ohtrâ rihtâ pulkstens 7nōs fasneedsahm Kasanu; bet zaur to sawekli zellâ muhsu nodohms, scho gubernements un uniwersitetes (augstas skohlas) pilfatu tuwumâ apluhkoht, bija wehja. Snōs bij jasehd zittâ dampfuggi un jabrauz prohjam, tadeht pilfatu, kas 3 werstes no Wolgas pee Kasankas uppes irraid, ne warreju zittadi, ka ar kibkeri no tahlenes apluhkoht un par teem pulku pabrihku skurstenem un par teem apseliteem tohrneem deesgan papreezatees.

(Uf preefschu weht.)

Stahstini.

Kahds augstprahstigs Keemeris fazzija: Es wehsetohs, ka mannâ firdi buhtu lohgs, lai ikkatriis skattitohs eekschâ. — Ohtrs prahstigaks fazzija: „Warrbuht gan; bet tu tawam firds lohgam arri wehsetohs slehgas, un winnu arweenu turretu aisslehgtu.“

J. R.

„Mihkats wihrin, pehrz jel mannim tahs jaukas pulkes, kas tur pilfata bohde dabbonamas!“ prassija seewa sawaim wihram. — „Tahs irr gauscham dahrgas.“ atteiza wihrs seewai, „lai paleel.“ — „Bet kalabbad tu tad manni par „pukliti“ fauz, kad tu mannim ne weenu pukli ne nowehli?“ prassija seewa winnam tahlak. — „Nu tu jau effi bes pulkehym jauka, seewin' mihla, un mannim tu effi dahrga „firds puklite“ — atteiza wihrs pawihpnedams. E. F. S.

Kahds wihrs eenahf L. frohgâ un dahwa pantus pahrdocht kappeiku gabbalâ. Krohdsineeks grihb diwi par wehrdinu nodingeht; beidscht wihrs atdohd pantus frohdsineekam un salka: „Diwi par wehrdinu gam es ne dohschu, bet lai eet peezi par mahrfu.“ — Wihrs tahdâ skohlâ gan ne bij bijis, kur mahzahs rehkinahf.

B—c—un.

S l u d d i n a s c h a n a s.

Mehs të sinu par to dohdam, fa **Misputtè** pee **C. Wiedera** lunga muhsu **Koschenille** un **Koschenilles** **salve** ihstena un no wifslabbakas sortes dabbutjama. **N. un W. Wetterich,** 2

blakam Pehtera basnijai, masaja Minz-eelä Nr. 2, Rihgä.

Leez' wehrä!

Koschenilli un **Koschenilles** salwi, salkas, tumschi un gaischi fillas, pellesas, melnas, brubnas un dsektenas pehrwes, ar to willu pehrweht; tad **wiffas anelina** pehrwes, rohschu farkanas, fillas, farkani silgnas un silgan farkanas; arri melnas un brubnas pehrwes, ar to lohwillas un sinu drebbes pehrweht, irr arween papilnam libds ar wahrdeem, fas mahza, fa buhs pehrweht, tiffai ihstenas un labbas ween dabbutjamas pee **N. un W. Wetterich,** 2

blakam Pehtera basnijai, masaja Minz-eelä Nr. 2, Rihgä.

Leepaja pee grabmatu lohpmanna **Harri Dohnberga**, leelä eelä, netahlu no titta, tai leelä nammä, pa freisu rohsu, kur pibleri preefsch durwin, war wiffadas latwifkas — gan femal drullatas, gan arri jaunas grabmatas, fa arri kalenderees un lautfahrtes allaschin dabbut pirtt. 1

Libds 200 wiffulabbaku sortu **ahbeta jeb zittu anglu kohu** preefsch dahseem, fa arri pukku kruhmus (Zierstränder) eefsch leelahn un majahn dalkahn lehti pahrdohd **Misputtè** stumstes un andeles dahseefks 2

Friedrich Hennigs un beedris.

Widsentmä, Zehsu kreisē, **Zummurdmuischä**, teef grüntesweetas pahrdohtas. 1

Mehs të issluddinajam, fa muhsu pehrwes pee sinu faupmanna **Rappella Zehkabstattē** leelajä eelä, nezil tablu no rahtuhsha, riffigas un labbas dabbutjamas. 2

N. un W. Wetterich, Rihgä.

Krohna Wirzawä weena lohpu kohpeja, — wiffuwairak tahda, fas irr atraitne bes behrneem jeb prahriga meita, — ar labbahu attestatehm, war weetu dabbut. 3

Mesnu Portugischu needru preefsch **wehweru kemnehm** war dabbut Rihgä prettim kanneyju ambarreem jauna Nr. 14 Selgawas Ahrrigä. 3

Gefsch **Krohna-Wirzawas** kaipschu mahjahn irr atraddusees tai 12tä Septemberi weena gohws, ar gaischi

bruhnu spalun, ar weenu baltu strihpi us mugguras un libfi anguschu labbas pusses raggu. — Kad nu libds schin to, lam ta gohws peederr, ne warreja usmekleht, tad teef zur schu no Krohna-Wirzawas pagasta teefas tas issluddinabht, ar to peeminescham, fa to minnetu gohwi tas, lam wiina riffigt peederr, pehz aismakfashanas tabs issluddinashanas un barribas-nandas, 14 deenu starpä, tas irr libds **Oktobera mehnest f. g.** pee schihs pagasta teefas war pretti neent, jo zittadi pehz pagahjuscha laika ar to gohwi tä notiz, fa littumi rahda. 2

Krohna-Wirzawas pagasta teefä, 24. Septemb. 1864. (Nr. 1386.) Preefshdetajs: J. Nasum. (S. W.) Teefas sreibweris: Weinberg.

Arendators tohy meklehts preefsch **Witazies (Witazies)** muischas, 27 werstes no Janischkeem un 2 werstes no pilfatina Liguma. Pee tabs muischas peederr 50 deffesines arramas semmes, mescha, labbas plawas un wiffas zittas wajadstbas. Klachtakas sinas war dabbut tanni muischä pee dsumtschungä. 3

Linnu-dshijas wiffos nummurdos no **Kengeragga** pa brikka pahrdohd par pabrike zemu 3

Albert Drescher, Rihgä.

Selgawas Ahrrigä, tanni bohde, kur Mohris usmahlehts.

Waffis tohy pirtts no 3

Albert Drescher, Rihgä.

Selgawas Ahrrigä, tanni bohde, kur Mohris usmahlehts.

Labbibas un prezzu tirgus Rihgä tai 3. Oktoberi un Leepaja tai 26. Septemberi 1864 gaddä.

M a f f a j a p a r :	Rihgä.		Leepaja.		M a f f a j a p a r :	Rihgä.		Leepaja.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Dschetw. (1 pühru) rudsu 150 libds	1	60	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dseses . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") fweeschu 250 —	2	75	2	70	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	50
1/3 " (1 ") meeschu 135 —	1	40	1	50	1/2 " (20 ") schichtu appianu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") ausu . 110 —	1	15	1	—	1/2 " (20 ") schab. zuhfu galk.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") sinu . 175 —	2	—	—	—	1/2 " (20 ") krohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt.	1	60	1	80	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	25	1	20
1/3 " (1 ") bishdelet. 250 —	2	75	2	60	1 muzzu linnu fehllu . . . 8 —	13	—	10	—
1/3 " (1 ") fweeschu mil.	3	50	3	—	1 " flku . . . 10 1/2 —	11	—	11	50
1/3 " (1 ") meeschu putrain.	2	10	2	80	10 puddu farkanas fahls . . .	6	—	7	—
10 puddu (1 biekawu) feena. . .	4	—	2	50	10 " baltas rupjas fahls . . .	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 435 —	4	50	4	50	10 " " fmaltsas " . . .	5	50	6	—

Verantwortlicher Redakteur: Pastor R. Schulz.

Von der Censur erlaubt. Mitau, den 6. October 1864. Nr. 150.

Gebrüder J. S. Sieffenhagen und Sohn in Mitau.

(Te klacht preelikkums: Missiones sinnas.)